

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Rijkswaterstaat
Postbus 2232
3500 GE UTRECHT

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026195537

Kenmerk
WNB/2021/042B.toek

Bijlagen
1

Datum besluit 30 augustus 2023
Betreft Beslissing op wijzigingsaanvraag

Geachte heer/mevrouw,

Op 25 april 2023 heb ik uw verzoek tot wijziging van de ontheffing met kenmerk WNB/2021/042A.toek (nummer 51900026195537) voor het project 'A27 Houten-Hooipolder: Werkzaamheden vier bruggen' ontvangen. Ik heb uw verzoek en de aanvullingen van 22 mei 2023 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Procedure

De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft op 20 december 2018 het Tracébesluit A27 Houten – Hooipolder vastgesteld. Dit Tracébesluit voorziet in het verbreden van de A27 van Houten tot knooppunt Hooipolder waaronder het vervangen van enkele bruggen door nieuwe bruggen. De uitvoeringsbesluiten die benodigd zijn voor de realisatie van het Tracébesluit vallen binnen de werkingssfeer van de Tracéwet. Dit besluit is één van de besluiten als bedoeld in artikel 20, tweede lid van de Tracéwet. Op grond van artikel 20, vierde lid van Tracéwet is dit besluit daarom voorbereid met toepassing van de uniforme voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Op dit besluit is daarnaast afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing.

Behandeling zienswijzen

Het ontwerpbesluit heeft voor eenieder ter inzage gelegen van 29 juni 2023 tot en met 9 augustus 2023. Binnen deze zes weken bestond de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van het ontwerpbesluit voor 'A27 Houten-Hooipolder: Werkzaamheden vier bruggen – Wijzigingsverzoek Bever' zijn geen zienswijzen naar voren gebracht. Er is daarom geen aanleiding het besluit aan te passen.

Vorig besluit

Bij het besluit van 27 juni 2022 is ontheffing met kenmerk WNB/2021/042.toek verleend. Ontheffing is verleend van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de buizerd (*Buteo buteo*) en de sperwer (*Accipiter nisus*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b voor wat betreft exemplaren van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2027.

Op 20 december 2022 is een wijzigingsbesluit genomen met kenmerk WNB/2021/042A.toek. Deze wijziging zag toe op het aanvullend ontheffing verlenen van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor het verwijderen van één nieuw aangetroffen buizerdnest, voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2027.

De aanvraag heeft betrekking op een deel van het tracé A27 Houten - Hooipolder, namelijk de werkzaamheden aan de Keizersveerbrug, Merwedebrug, Hagesteinsebrug en Houtensebrug, gelegen in de gemeenten Geertruidenberg, Altena, Gorinchem, Vijfheerenlanden en Houten. De werkzaamheden bestaan uit:

- de vervanging van de Keizersveerbrug door twee nieuwe bruggen, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.
- de vervanging van de Merwedeburgen door één brug, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.
- het vervangen van de oude Hagesteinbrug door nieuwe bruggen, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.
- de vervanging van de Houtensebrug door een nieuwe brug, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.

Voor een verdere beschrijving van alle voorgenomen werkzaamheden verwijs ik naar paragrafen 3.1.2, 3.2.2, 3.3.2 en 3.4.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwedebrug, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021.

Tijdens een controleronde door een ecooloog is op 10 oktober 2022 een bever aangetroffen in het ingesloten groen tussen de carpoolplaats Avelingen West en industrieterrein Avelingen-West, ten westen van de op- en afrit Avelingen langs de Nieuwe Wolpherensedijk. Bij een tweede bezoek op 13 oktober 2022 zijn twee bevers ter plaatse waargenomen. De bever was tijdens eerdere onderzoeken niet aangetroffen op deze locatie. Ten behoeve van de realisatie van het project zal het groen en de sloot moeten wijken. Voor nu zijn de (kap)werkzaamheden op deze locatie stilgelegd in afwachting tot een besluit.

Uw verzoek

U verzoekt mij de ontheffing met kenmerk WNB/2021/042A.toek te wijzigen en aanvullend ontheffing te verlenen van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1, lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de bever (*Castor castor*).

Besluit

Ik ga akkoord met uw verzoek. Dit betekent dat de ontheffing met kenmerk WNB/2021/042A.toek is gewijzigd en komt te vervallen op de dag van bekendmaking van het definitieve wijzigingsbesluit. De wijziging ziet toe op het opzettelijk verstoren en aantasting van een deel van het leefgebied en rust- en verblijfplaatsen van de bever ter hoogte van carpool Avelingen-west. De rest van het besluit en voorschriften blijven ongewijzigd.

Hierbij ontvangt u de nieuwe ontheffing met kenmerk WNB/2021/042B.toek. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing, met name de voorschriften voor de nesten van de buizerd, de sperwer, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en grote modderkruiper, de andere bevredigende oplossing en het belang, verwijs ik naar bijlage 1 van de brief van 27 juni 2022 met kenmerk WNB/2021/042.toek en naar bijlage 1 van de brief van 20 december 2022 met kenmerk WNB/2021/042A.toek.

Ik verleen u voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2027 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van nesten van de buizerd en de sperwer; artikel 3.5, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de bever; artikel 3.5, vierde lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis en zoals genoemd in artikel 3.10, eerste lid, sub b van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de grote modderkruiper.

Ik verleen u geen ontheffing van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, eerste lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk vangen van de bever.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026195537

Kenmerk
WNB/2021/042B.toek

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de werkzaamheden aan vier bruggen binnen het project 'A27 Houten-Hooipolder (A27HH)', gelegen bij de Keizersveerbrug (hectometerpaal 20.6 tot en met 23.0), Merwedeburg (hectometerpaal 33.9 tot en met 35.5), Hagesteinsebrug (hectometerpaal 58.1 tot en met 65.2) en de Houtensebrug (hectometerpaal 66.5 tot en met 68.2), één en ander zoals is weergegeven in figuren 3, 8, 13 en 26 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwedeburg, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in 3.1.5, 3.1.6, 3.2.5, 3.2.6, 3.3.5, 3.3.6, 3.4.5 en 3.4.6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwedeburg, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021 en zoals beschreven in de aanvullingen van 7 maart 2022; zoals beschreven in het bij het wijzigingsverzoek gevoegde memo 'Verzoek tot wijziging besluit ontheffing Project A27 vier bruggen' van 20 oktober 2022; en zoals beschreven in de bij het wijzigingsverzoek gevoegde memo 'Verzoek tot wijziging besluit ontheffing Project A27 vier bruggen i.h.k.v. bever' van 25 april 2023 .

Vogels

- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de broedperiode van de aanwezige jaarrond beschermde vogelsoorten. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van vogels.
- k. In navolging van voorgaand voorschrift dienen de werkzaamheden op de locaties waar zich jaarrond beschermde nesten bevinden buiten de broedperiode van de betreffende soort uitgevoerd te worden, dan wel buiten de broedperiode ongeschikt gemaakt te worden.
- l. Uitstraling van licht op de nestlocaties welke fysiek blijven behouden dient gedurende werkzaamheden in broedseizoen te worden voorkomen.
- m. Indien werkzaamheden binnen de verstoringafstand van de te behouden nesten van de buizerd (5.14) en sperwer (3.2) in het broedseizoen nodig zijn, dienen deze werkzaamheden buiten het broedseizoen te worden opgestart. Door te starten buiten het broedseizoen kan de buizerd er zelf voor kiezen toch te gaan broeden op deze locatie, of elders een nestlocatie in gebruikt te nemen.
- n. Indien nestlocatie 5.14 van de buizerd verwijderd dient te worden, dienen voorafgaand aan het verwijderen van het nest buiten het broedseizoen, 4 kunsthorsten te worden gerealiseerd in geschikt en beschikbaar broedbiotoop van de soort.
- o. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere nesten worden aangetroffen van de buizerd, sperwer of andere jaarrond beschermde vogelsoorten dan beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwedebrug, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021.

Bever

- p. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de bever. Deze periode loopt globaal van mei tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de bever.
- q. In aanvulling op het voorgaande geldt dat rekening gehouden dient te worden met de kwetsbaarheid van de bever in de winterperiode. Dit betekent dat niet wordt gewerkt in de periode dat er ijs op het water ligt.

- r. Eventueel aanwezige exemplaren van de bever dienen de gelegenheid te worden gegeven om voorafgaande aan de werkzaamheden de watergang zelfstandig te kunnen verlaten waarna de holen kunnen worden vergraven. In relatie tot de ontmanteling van de aanwezige beverholen houdt dit in dat:
- Minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden wordt de situatie in het veld geactualiseerd op basis van een nieuwe veldinspectie. Hierbij wordt de staat van de oevers gecontroleerd op her- of nieuwe vestiging van bever;
 - Indien sprake is van (vermoeden van) aanwezigheid van de bever ter plaatse, worden de holen voorzichtig uitgegraven met klein materieel. Dit wordt op zo'n manier gedaan dat eventueel aanwezige dier(en) de gelegenheid hebben om zelfstandig te vluchten;
 - Het hol wordt in zijn geheel weggegraven en vervolgens dicht gemaakt met grond. Dit wordt zo kort mogelijk (binnen enkele dagen) voor de daadwerkelijke start van de werkzaamheden uitgevoerd;
 - Om te voorkomen dat bevers tussentijds terugkeren wordt indien nodig gebruik gemaakt van palen in de oever (op de plek waar een hol in gebruik was) of tijdelijke aanpassing van het oevertalud.
- s. De werkzaamheden dienen onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de bever te worden uitgevoerd.

Vleermuizen

- t. Indien 's nachts wordt gewerkt en werkverlichting noodzakelijk is, wordt er tijdens de actieve- en migratieperiode van vleermuizen (globaal van maart tot en met november) alleen gebruik gemaakt van gerichte/afgeschermdde verlichting welke niet naar de omgeving en het wateroppervlak uitstraalt. Dit geldt voor de watergangen onder de vier bruggen.
- u. Bij locaties met vliegroutes/ passages voor vleermuizen dient nachtelijke verlichting tijdens de actieve periode van vleermuizen (globaal van maart tot en met november) te worden voorkomen, of zodanig worden toegepast dat er een donkere zone in de onderdoorgang aanwezig blijft.
- v. Bij vliegroutes over het water (Keizersveerbrug, Merwedeburg en Houtensebrug), en bij andere onderdoorgangen die passage vormen voor vleermuizen, dient tijdens de actieve periode van vleermuizen (maart tot en met november) obstructie van de onderdoorgangen te worden voorkomen.
- w. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van vleermuizen wordt minimaal één week voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd, in de minst kwetsbare periode van de vleermuizen; in de periode half oktober tot november; of in de maand maart indien de verblijfplaatsen niet in gebruik zijn als winterverblijfplaats.

- x. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient een controle te worden uitgevoerd door een ter zake kundige ecooloog op het gebied van vleermuizen, om vast te stellen of er nog vleermuizen aanwezig zijn. De werkzaamheden mogen pas plaatsvinden als de deskundige ecooloog het werkgebied heeft vrijgegeven.
- y. Voor ieder aan te tasten verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis dienen vier permanente alternatieve verblijfplaatsen te worden gerealiseerd in de nieuwe bruggen; In de Keizersveerbrug 4 alternatieve voor de zomer/paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, in de Hagesteinsebrug 20 permanente verblijfplaatsen voor de 5 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis bij de Hagesteinsebrug, en 20 permanente verblijfplaatsen in de Houtensebrug voor de vijf verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bij de Houtensebrug.
- z. De te realiseren permanente alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis die in de bruggen worden gerealiseerd dienen aan de volgende voorwaarden te voldoen:
- Ze worden inwendig aangebracht.
 - De locatie wordt bepaald door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis.
 - Ze worden zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst, met een vergelijkbare spreiding in de bruggen.
 - Ze worden op een locatie geplaatst die gelijk is aan of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke voortplantingsplaatsen wat betreft hoogte (minimaal 3 meter hoogte), aanvliegroute en vrije vliegruimte en de locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring, en buiten bereik van predatoren.
 - Ze hebben zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke voortplantingsplaatsen, met gebruik van een vergelijkbare materiaalsoort, volume en bufferwaarde wat betreft opwarming en afkoeling.
 - Ze zijn geschikt voor minimaal eenzelfde aantal exemplaren en vervullen dezelfde functie als de oorspronkelijke plaats die verdwijnt.

Grote modderkruiper

- aa. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en winterperiode van de grote modderkruiper. Deze perioden lopen globaal respectievelijk van april tot en met augustus en van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de aanwezige vissen.
- bb. In navolging van voorgaande dient het dempen van de sloot plaats te vinden in de periode september tot en met oktober, mits de luchttemperatuur tussen de nul en de 25 graden Celsius ligt.

- cc. Bij het uitbaggeren van de sloot wordt de bagger uit de watergang geschept en dun uitgespreid op het land en direct gecontroleerd op aanwezige exemplaren. Aanwezige exemplaren worden zo snel mogelijk overgeschept naar geschikt leefgebied.

Overige voorschriften

- dd. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- ee. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld. Het werkprotocol dient op locatie aanwezig te zijn.
- ff. U dient alle relevante handelingen en gebeurtenissen met betrekking tot beschermde soorten in een logboek als bijlage bij het ecologische werkprotocol bij te houden. Keuzes die gemaakt worden door een ecologisch deskundige dienen onderbouwd verantwoord te worden in dit logboek.
- gg. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Beroep

Dit besluit is voorbereid ingevolge artikel 20 lid 2 jo artikel 20 lid 4 van de Tracéwet. Ingevolge artikel 25 Tracéwet jo artikel 6:7 Algemene Wet bestuursrecht, kan een belanghebbende gedurende zes weken na bekendmaking van dit besluit tegen dit besluit beroep instellen. Het beroepschrift dient te worden gericht aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of (voor burgers) via het Digitaal Loket: [Digitaal loket van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State - Inleiding/inloggen](#) . Het beroepschrift moet worden ondertekend en dient ten minste te bevatten: naam en adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, alsmede de gronden van het beroep. Daarnaast dient in het beroepschrift aangegeven te worden tegen welk specifiek besluit beroep wordt ingesteld, aan wie het besluit is gericht en op welke datum het besluit is genomen.

Belanghebbenden, en niet-belanghebbenden die tijdig een zienswijze kenbaar hebben gemaakt of redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijze te hebben ingediend kunnen beroep instellen.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Op dit besluit is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Vermeld in het beroepschrift dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026195537

Kenmerk
WNB/2021/042B.toek

Het beroep schorst niet de werking van het besluit.
Indien er beroep is ingesteld is het mogelijk om een voorlopige voorziening te vragen, bijvoorbeeld inhoudende een schorsing. Het verzoek om voorlopige voorziening moet worden ingediend bij de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Indien daarvan sprake is treedt de vergunning niet eerder in werking dan nadat er op het verzoek is beslist.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Minister van Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de bever

Artikel 3.5, lid 2 en lid 4 Wet natuurbescherming

Tijdens een controleronde door een ecooloog in oktober 2022 is de bever aangetroffen binnen het plangebied. Tussen de Merwedeburg en de brug over het Kanaal van Steenenhoek, ten westen van de op- en afrit Avelingen langs de Nieuwe Wolpherensedijk is de bever aangetroffen in het ingesloten groen tussen de carpoolplaats Avelingen West en het industrieterrein Avelingen-West. Er zijn drie legers en twee oeverholten plus geurmerken aangetroffen. Er is nog geen burcht aangetroffen. Er wordt vanuit gegaan dat dit stukje onderdeel uitmaakt van een territorium van één beverfamilie. Het territorium strekt zich mogelijk uit tot buiten het plangebied aangezien het is verbonden met de Merwede met een intensief belopen wissel. De verwachting is dat het gaat om een zich vestigende beverfamilie vanwege het nog ontbreken van een burcht.

Tijdens nieuw onderzoek op 14 maart 2023 is nog maar één oeverhol aangetroffen. Ook is gebleken dat deze twee meter hoger ligt dan omringende burchten buiten het plangebied. Omdat andere eerder aangetroffen locaties in verval zijn geraakt en het aangetroffen oeverhol hoger ligt, wordt ervan uit gegaan dat het een hoogwatervluchtplaats betreft welke niet jaarrond in gebruik is.

Door de realisatie van het project kunnen leefgebied en aanwezige voortplantings- en rustplaatsen worden aangetast en kunnen exemplaren van de bever worden verstoord. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de bever tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 15 en pagina 16 van het bij het wijzigingsverzoek gevoegde memo 'Verzoek tot wijziging besluit ontheffing Project A27 vier bruggen i.h.k.v. bever' van 25 april 2023.

Door de aanleg van twee nieuwe bruggen, het vervangen van de huidige brug, en het vernieuwen van verbindingswegen, wordt een deel van het leefgebied met voortplantings- en rustplaatsen van de bever verwijderd. De werkzaamheden zijn voorzien buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de bever, namelijk in de periode augustus tot mei. Ook wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid in de winterperiode door geen werkzaamheden uit te voeren wanneer ijs op het water aanwezig is.

U bent voornemens voorafgaand aan de werkzaamheden de situatie in het veld te actualiseren door het uitvoeren van een nieuwe veldinspectie. Tijdens deze inspectie wordt de staat van de oevers gecontroleerd op her- of nieuwe vestiging van bevers. Ook wordt het plangebied zoveel mogelijk onaantrekkelijk gemaakt door voor het ongeschikt maken van de rust- en verblijfplaatsen het groen te verwijderen. Er wordt tijdens het verwijderen van het groen en de opslag rustig gewerkt waarbij gestart wordt in de meest noordelijke hoek en het werk eindigt bij de doorgang naar de Boven-Merwede. Individuen kunnen hierdoor tijdig vluchten en komen niet klem te zitten.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190026195537

Kenmerk
WNB/2021/042B.toek

De aanwezige rust- en verblijfplaatsen worden op zorgvuldige wijze ontmantelt door deze voorzichtig uit te graven. Dit gebeurt op zo'n manier dat eventueel aanwezige dieren de gelegenheid hebben om zelfstandig te vluchten. De ingangen van de rust- en verblijfplaatsen worden vervolgens voor driekwart dichtgezet met grond of voor driekwart versperd met boomstammetjes. De grond wordt niet aangestampt of verdicht. Na dichtzetting wordt regelmatig de graaf- en vraatactiviteit gecontroleerd. Indien hollen weer open zijn gemaakt, wordt het dichtzetten herhaald.

Om te voorkomen dat bevers tussentijds terugkeren wordt indien nodig gebruik gemaakt van palen in de oever (op de plek waar een hol in gebruik was) of door tijdelijke aanpassing van het oevertalud. Gaas of ander kerend materiaal kan ook worden toegepast.

Wanneer geen graaf- of vraatactiviteiten worden gesignaleerd, dan wordt de inspectie nog minimaal twee weken voortgezet. Pas als twee weken achtereen de dichtgezette gaten niet meer zijn open gemaakt, kan ervan uit worden gegaan dat de bevers niet meer in de rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn. Vervolgens worden de hollen in zijn geheel weggegraven en dichtgemaakt. Dit gebeurt zo kort mogelijk voor de daadwerkelijke start van de werkzaamheden.

Wanneer bevers met bovengenoemde maatregelen blijven terugkeren, stelt u voor om de beverfamilie weg te vangen en uit te zetten in de uiterwaarden van de Boven-Merwede op minimaal 10 kilometer afstand van het plangebied, op gronden van Rijkswaterstaat. Omdat de werkzaamheden slechts een deel van een territorium aantasten en niet een geheel territorium kan RVO hier niet mee instemmen. Het passief verplaatsten van de bever door het ontmantelen van de verblijfplaatsen en het leefgebied, zou voldoende moeten zijn om de dieren te laten verplaatsen. Er wordt dan ook geen ontheffing verleend voor artikel 3.5, lid 1 van de Wet natuurbescherming. Indien toch problemen ontstaan, dient contact te worden opgenomen met RVO.

Alle bovengenoemde maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de bever.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. De actualiserende veldinspectie dient minimaal twee weken voor de start van de werkzaamheden te worden uitgevoerd. Ter aanscherping heb ik een aanvullend voorschrift r. opgenomen.

Met inachtneming van bovenstaande kan niet worden voorkomen dat aanwezige rust- en verblijfplaatsen en een deel van het leefgebied van de bever permanent verloren gaat. Tevens worden exemplaren van de bever opzettelijk verstoord doordat het leefgebied ter plaatse ongeschikt wordt gemaakt en de bever op deze manier wordt gedwongen zich te verplaatsen naar een ander deel van zijn territorium en ander leefgebied. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding van de bever

Nederland is van redelijk belang voor de bever in Europa. Concentraties beverpopulatie zijn vooral vertegenwoordigd in de provincies Limburg, Noord-Brabant, Gelderland, Zuid-Holland en Flevoland. De staat van instandhouding is gunstig. Als referentiewaarde wordt uitgegaan van 3000 volwassen dieren verdeeld over 3 metapopulaties verspreid over het rivierengebied en de Flevopolder. Deze aantallen worden behaald. De kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief zijn gunstig.

In de omgeving van het plangebied komt de bever veelvuldig voor in en rond de Merwedebruggen. Het leefgebied rond de Merwedebruggen bestaat hoofdzakelijk uit de uiterwaarden van de Waal en de Boven-Merwede. Het groen waarin de bever is aangetroffen is onderdeel van een territorium van één beverfamilie. Het territorium strekt zich mogelijk uit tot buiten het plangebied aangezien het is verbonden met de Merwede met een intensief belopen wissel. Binnen een zone van twee kilometer worden veel waarnemingen gedaan in de grachten rond het centrum van Gorinchem, in het Avelingerdiep en richting de monding van de afgedamde Maas in de Waal. Met name rond het Avelingerdiep en de monding van de Afgedamde Maas is een concentratie van waarnemingen. Het is daarom aannemelijk dat rond de Merwedebruggen, naast het beverpaar binnen het plangebied, één of meerdere beverterritoria aanwezig zijn.

Door de werkzaamheden gaat een deel van één territorium, inclusief een hoogwatervluchtplaats van één beverfamilie verloren. De ingreep is erop gericht zoveel mogelijk risico's (voor de dieren) te voorkomen en is er niet op gericht de dieren te doden. Het verdere potentieel van leefgebied voor de bever is, gezien de stedelijke aard en beperkte natuur rond de Merwede, beperkt. De huidige gebieden zijn al geschikt en bezet door bevers. Wel biedt de directe omgeving nog dezelfde verblijfs- en leeffuncties binnen hun territorium. In de omgeving zijn ten westen van het plangebied, in het Avelingerdiep, meerdere hoogwatervluchtplaatsen aanwezig. Zowel landinwaarts als op de zandtong komen bevers bij hoogwater graven. Het totale territorium van de beverfamilie neemt wel af in omvang en daarmee wordt ook de veerkracht van de betreffende bevers in dat territorium minder. Mogelijk zullen de bevers wegtrekken en verder stroom op/afwaarts een nieuwe locatie moeten zien te vinden. De bever heeft een groot dispersievermogen en het is aannemelijk dat de bevers op eigen kracht een nieuw of vrijkomend leefgebied weten te vinden binnen enkele kilometers van het plangebied. Het aantal dieren dat gemoeid is met de ingreep blijft beperkt. Geconcludeerd wordt dat de gunstige staat van instandhouding van bever niet in gevaar komt, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026195537

Kenmerk
WNB/2021/042B.toek

Andere bevredigende oplossing

In het Tracébesluit is ook de aanpassing van de aansluiting Avelingen opgenomen. De huidige aansluiting Avelingen heeft namelijk te krappe boogstralen. Daarom wordt de aansluiting opnieuw vormgegeven zodat die weer aan de huidige normen van wegontwerp voldoet. Dit betekent een groter ruimtebeslag. Het ontwerp is dusdanig ingepast dat de bestaande bebouwing en het feitelijke gebruik behouden blijft. Daardoor is het noodzakelijk om over een korte lengte een keerwand toe te passen met aan de bebouwingszijde klimbeplanting.

De Nieuwe Wolpherensedijk wordt tussen de oostelijke en westelijke toe- en afritten van de aansluiting Avelingen aangepast, waarbij de rotondes aan weerszijden van de A27 op een grotere afstand hiervan komen te liggen. De westelijke rotonde wordt voorzien van een bypass voor het verkeer komende vanaf de Nieuwe Wolpherensedijk naar de A27 (richting Breda).

De carpoolplaatsen verplaatsen naar de oksels van de aansluiting met daar waar mogelijk behoud van bestaande bomen. Verder zal de huidige situatie dienen te worden opgehoogd ten behoeve van de aansluiting op de (nieuwe) bruggen. De bever bevindt zich in het ingesloten groen tussen het bedrijven terrein en de A27. Door de aanpassingen van de toe- en afritten is het niet mogelijk om in de projectsituatie ruimte te behouden voor de bever.

Fasering in tijd en ruimte is niet mogelijk, omdat het plangebied bij de op- en afrit Avelingen dermate klein is dat werkzaamheden in de realisatiefase in één keer worden uitgevoerd. Uitspreiding in tijd en ruimte is hierbij geen technische optie, ook omdat werkzaamheden rondom het plangebied dermate lang duren dat uiteindelijke overlap met kwetsbare periode voor de bever niet te vermijden is. Tijdens de voorbereidingsfase, het bouwrijp maken van het plangebied, wordt tijdens de ontmoediging buiten de kwetsbare periode van de bever wel gefaseerd gewerkt, zodat zorgvuldig met eventueel aanwezige dieren wordt omgegaan.

Het stuk leefgebied binnen het plangebied verdwijnt permanent. In het uiteindelijke ontwerp is er geen ruimte op deze locatie om als leefgebied in te richten voor de bever. Er is gekeken of elders binnen, en op een enkele plek direct buiten, de Tracébesluit grenzen bestaand leefgebied aanwezig is voor de bever om te verbeteren, of naar locaties voor het realiseren van nieuw leefgebied. Hiervoor zijn een aantal potentiële locaties geïdentificeerd op basis van toegankelijkheid bever en potentiële ruimte voor ontwikkeling: uiterwaarden aan de zuidkant van de Hagesteinsebrug, uiterwaarden aan de zuidkant van de Merwedebrug, Fort Altena en De Hillen. Er zijn bij deze gebieden geen mogelijkheden gevonden tot het verbeteren van habitat of het realiseren van nieuw leefgebied.

Er is tevens een scan uitgevoerd naar eventueel beschikbare gronden elders in de buurt van het leefgebied (binnen een straal van 10 km), buiten de Tracébesluit begrenzing. Er is gekeken naar de eigendomsposities en de geschiktheid van een perceel.

Uit de scan is naar voren gekomen dat er geen percelen in eigendom van de Staat beschikbaar zijn die ingezet zouden kunnen worden als compensatiegebied en dat er ook geen percelen gevonden zijn die momenteel worden aangeboden tot verkoop die vanuit toegankelijkheid bever en potentiële ruimte voor ontwikkeling geschikt (te maken) zijn.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026195537

Kenmerk
WNB/2021/042B.toek

Er zijn geen andere mogelijkheden om het leefgebied binnen de grenzen van het Tracébesluit te verbeteren of te realiseren. De bever heeft een groot dispersievermogen en het is aannemelijk dat de bevers op eigen kracht een nieuw of vrijkomend leefgebied weten te vinden binnen enkele kilometers van het plangebied.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de bever zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Conclusie

Met inachtneming van bovenstaande kan de ontheffing worden uitgebreid met het opzettelijk verstoren en het beschadigen en vernielen van rust- en verblijfplaatsen van de bever. Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing, met name de voorschriften voor de buizerd, sperwer, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en grote modderkruiper, de andere bevredigende oplossing en het belang, verwijs ik u naar bijlage 1 van de brief van 27 juni 2022 met kenmerk WNB/2021/042.toek en naar bijlage 1 van de brief van 20 december 2022 met kenmerk WNB/2021/042A.toek.